

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/6/5/95

RADNI II KADENCJI O PROBLEMACH SWOICH GMIN I ICH SYTUACJI FINANSOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Radni II kadencji, choć od niedawna pełnią swoje funkcje, znają już niewątpliwie sytuację własnych gmin, mają też zapewne wiele pomysłów, jak ją poprawić. Ich opinie o problemach i kondycji finansowej gmin były przedmiotem badania przeprowadzonego w październiku 1994 roku¹.

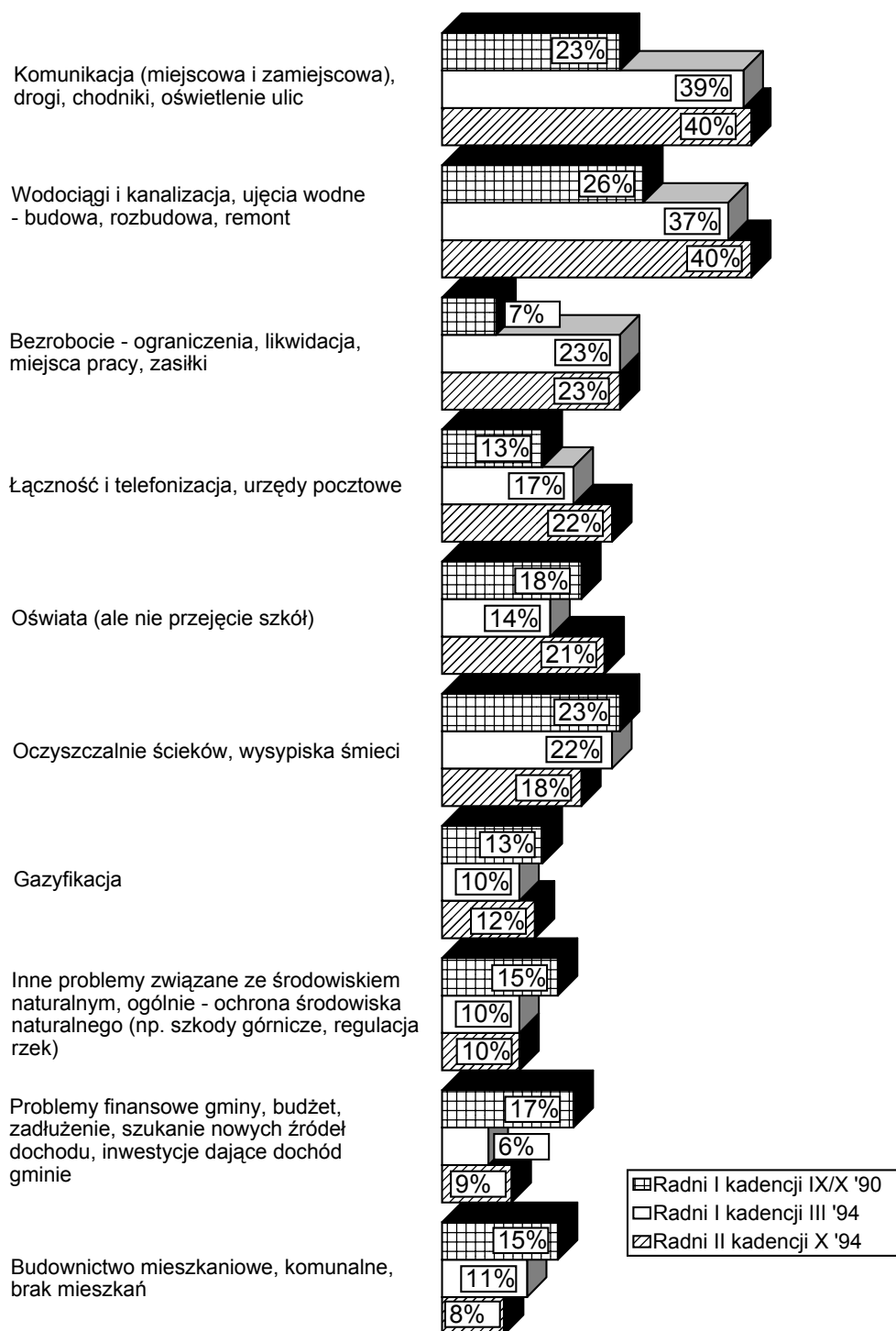
Najważniejsze problemy gmin

Radni II kadencji, podobnie jak badani kilka miesięcy wcześniej ich poprzednicy², wśród najważniejszych problemów gminy najczęściej wymieniali przede wszystkim braki w infrastrukturze technicznej, czyli kłopoty z komunikacją miejską i zamiejscową, drogami, chodnikami, oświetleniem ulic oraz budową, rozbudową lub remontem wodociągów i kanalizacji, ujęć wodnych.

¹ Badanie "Radni II kadencji" zrealizowano - na zlecenie Biura Reformy Administracji Publicznej URM - w dniach 11-20 października '94 na próbie losowej radnych (N=795).

² Por. komunikat CBOS "Radni o problemach swoich gmin i ich sytuacji finansowej", kwiecień '94.

RYS. 1. JAKIE SĄ, PANA(I) ZDANIEM, NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY DO ROZWIĄZANIA W PANA(I) GMINIE/MIEŚCIE? (PYTANIE OTWARTE)

Badanie "Radni o sobie, sytuacji w kraju i lokalnych środowiskach" przeprowadzono w dniach 17 września - 10 października '90 na losowej ogólnopolskiej próbie radnych (N=1477).

Wśród najważniejszych problemów do rozwiązania w gminie/mieście radni obecnej kadencji częściej niż ich poprzednicy wymieniali oświatę (o 7 punktów procentowych) oraz łączność, telefonizację i urzędy pocztowe (o 5 punktów).

Miejsce zamieszkania badanych różnicuje postrzeganie przez nich hierarchii potrzeb ich gmin. Mieszkańcy **wsí** najczęściej wymieniali: budowę, rozbudowę, remont wodociągów i kanalizacji, ujęć wodnych (51%), problemy komunikacji, dróg, chodników, oświetlenia ulic (45%) oraz łączności i telefonizacji, urzędów pocztowych (30%). Dla badanych mieszkających w **miastach do 20 tys.** ludności główny problem stanowi bezrobocie (30%), oświata (26%), a także budownictwo mieszkaniowe, komunalne, brak mieszkań (23%). Radni z **miast średniej wielkości (od 21 do 100 tys. mieszkańców)** najczęściej mówili o oczyszczalniach ścieków, wysypiskach śmieci (41%), bezrobociu (33%) oraz budownictwie mieszkaniowym, komunalnym, braku mieszkań (20%). Natomiast członkowie samorządów **miast powyżej 100 tys. mieszkańców** przede wszystkim wymieniali problemy komunikacji (miejscowej i zamiejscowej), dróg, chodników, oświetlenia ulic (46%), budownictwa mieszkaniowego, komunalnego, braku mieszkań (22%) oraz służby zdrowia (21%).

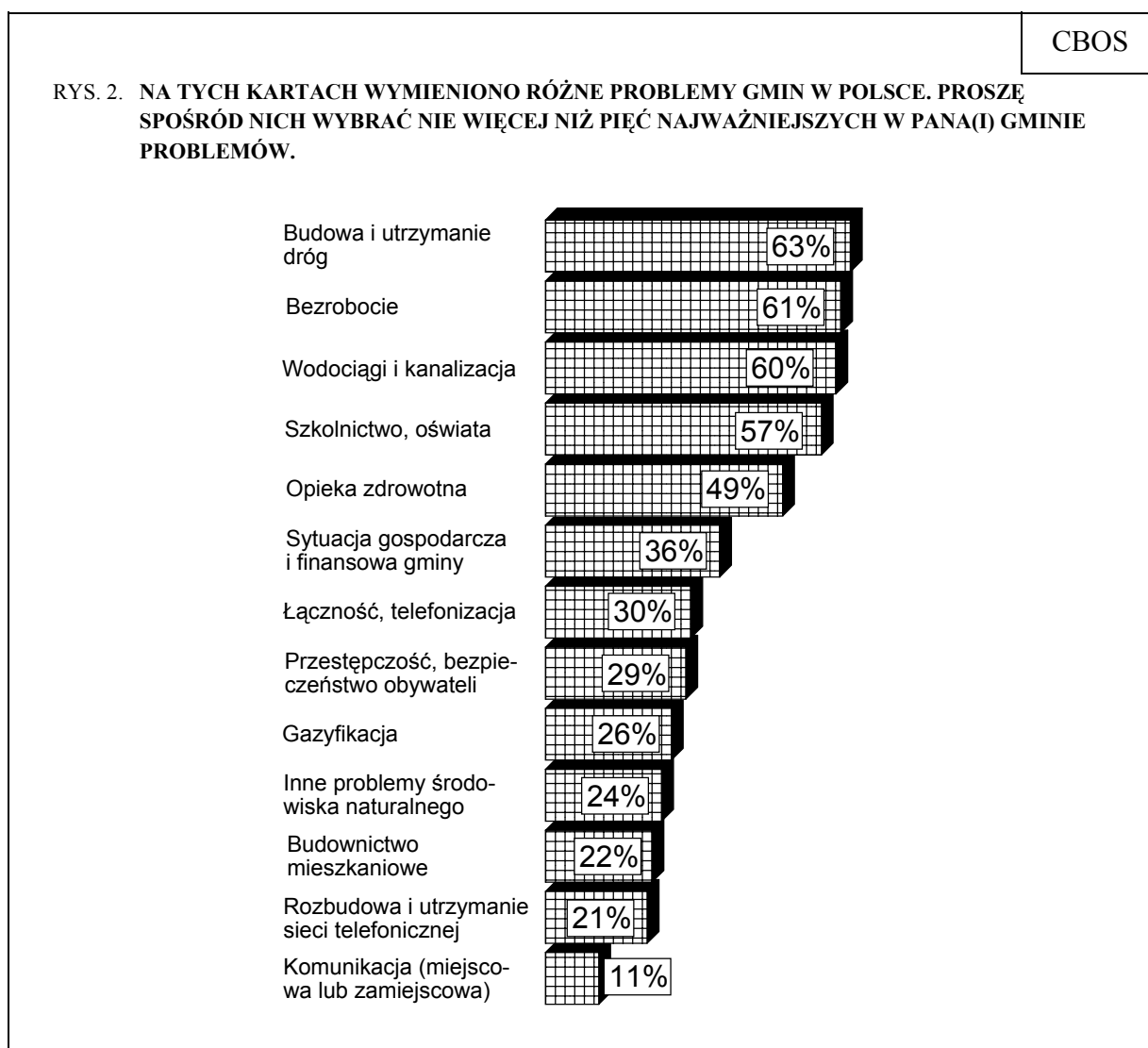
Ranga administracyjna gminy, w której działają radni, także różnicuje hierarchie dostrzeganych przez nich problemów (tab. 1).

Tabela 1 w procentach

Ranga administracyjna gminy	Wskazania respondentów na najważniejsze problemy do rozwiązania w ich gminie/mieście	
Gmina wiejska	Wodociągi i kanalizacja	51
	Komunikacja, drogi, chodniki, oświetlenie ulic	47
	Łączność i telefonizacja, urzędy pocztowe	32
Miasto i gmina	Bezrobocie	31
	Komunikacja, drogi, chodniki, oświetlenie ulic	27
	Wodociągi i kanalizacja	26
Miasto	Komunikacja, drogi, chodniki, oświetlenie ulic	33
	Oczyszczalnie ścieków, wysypiska śmieci	31
	Bezrobocie	29

Potwierdza się jeszcze raz opinia, że polskie gminy - w zależności od swej wielkości - mimo pewnych wspólnych bolączek borykają się z nieco odmiennymi podstawowymi trudnościami.

Ponad połowa badanych radnych - wybierając spośród trzynastu przedstawionych im problemów te, które są najważniejsze dla ich gminy - wskazała na budowę i utrzymanie dróg (63%), bezrobocie (61%), wodociągi i kanalizację (60%) oraz szkolnictwo, oświatę (57%).

Hierarchia problemów polskich gmin odpowiada częściowo tej, która jest wynikiem wcześniejszych spontanicznych odpowiedzi radnych. Wśród różnic przede wszystkim widoczna jest duża częstość wskazywania problemów opieki zdrowotnej, przy sporadycznym

wymienianiu jej poprzednio. Podobnie jest w przypadku przestępczości i bezpieczeństwa obywateli.

W grupach radnych wyłonionych ze względu na miejsce zamieszkania otrzymaliśmy odmienne hierarchie problemów. Mieszkańcy **wsi** wśród pięciu najważniejszych w ich gminie problemów najczęściej wskazywali budowę i utrzymanie dróg (71%), wodociągi i kanalizację (69%), bezrobocie (59%) oraz szkolnictwo, oświatę (58%). Radni z małych **miast (do 20 tys. ludności)** przede wszystkim wymieniali bezrobocie (67%), wodociągi i kanalizację (61%), opiekę zdrowotną (53%) oraz sytuację gospodarczą i finansową gminy (52%). Dla mieszkańców średnich **miast (od 21 do 100 tys. ludności)** najważniejsze problemy to bezrobocie (78%), opieka zdrowotna (67%) i budownictwo mieszkaniowe (55%). W **miastach (powyżej 100 tys. mieszkańców)** głównymi bolączkami są: przestępczość, bezpieczeństwo obywateli (65%), opieka zdrowotna (62%) oraz budowa i utrzymanie dróg (61%).

Analiza wskazań problemów gminy ze względu na jej rangę administracyjną dowodzi, że gminy miejsko-wiejskie jednocześnie łączą w sobie plusy i minusy miast i wsi (tab. 2).

Tabela 2

w procentach

Na kartach wymieniono różne problemy gmin w Polsce. Proszę spośród nich wybrać nie więcej niż pięć najważniejszych w Pana(i) gminie problemów.	Ranga administracyjna gminy		
	gmina wiejska	miasto i gmina	miasto
Budowa i utrzymanie dróg	73	46	48
Bezrobocie	58	65	65
Wodociągi i kanalizacja	69	51	38
Szkolnictwo, oświata	61	50	55
Opieka zdrowotna	43	54	64
Sytuacja gospodarcza i finansowa gminy	32	35	49
Łączność, telefonizacja	38	22	10
Przestępczość, bezpieczeństwo obywateli	19	42	51
Gazyfikacja	29	28	11
Inne problemy środowiska naturalnego	23	24	25
Budownictwo mieszkaniowe	7	44	50
Rozbudowa i utrzymanie sieci telefonicznej	30	8	5
Komunikacja (miejskowa lub zamiejscowa)	9	13	20

Respondentom zadano następnie pytanie, czy widzą możliwość rozwiązania wskazanego przez siebie problemu w trakcie obecnej kadencji rady.

Tabela 3

w procentach

Czy widzi Pan(i) możliwość rozwiązania tego problemu za obecnej kadencji rady?	Wskazania respondentów			
	Rozwiązanie tego problemu uważam za całkowicie realne	Uważam, że możliwy jest istotny postęp w rozwiązywaniu tego problemu, ale nie będzie on rozwiązany do końca	Nie widzę możliwości rozwiązania tego problemu	Trudno powiedzieć
Łączność, telefonizacja (N=236)	41	48	9	2
Rozbudowa i utrzymanie sieci telefonicznej (N=169)	37	48	14	1
Wodociągi i kanalizacja (N= 476)	31	61	8	0
Gazyfikacja (N=205)	29	44	25	2
Komunikacja (miejscowa lub zamiejscowa) (N=91)	28	55	14	3
Szkolnictwo, oświata (N=456)	27	59	12	2
Opieka zdrowotna (N=390)	25	58	14	3
Inne problemy środowiska naturalnego (N=192)	23	64	12	1
Budowa i utrzymanie dróg (N=498)	18	72	9	1
Przestępczość, bezpieczeństwo obywateli (N=232)	18	66	12	4
Sytuacja gospodarcza i finansowa gminy (N=283)	10	62	25	3
Budownictwo mieszkaniowe (N=175)	5	69	23	1
Bezrobocie (N=480)	5	53	39	3

Największy optymizm wykazują radni w kwestii rozwiązania problemów telefonizacji swojej gminy. Wynika to zapewne z faktu, iż obecnie postęp w tej dziedzinie dokonuje się głównie dzięki działalności społecznych komitetów, a więc wysiłkom samych mieszkańców. Najbardziej pesymistycznie postrzegają natomiast radni kwestię zmniejszenia bezrobocia. W tym przypadku bezradność znacznej grupy badanych jest w pewnym sensie zrozumiała. Na poziom bezrobocia wpływa wiele czynników zewnętrznych, niezależnych od społeczności lokalnych.

Radni o sytuacji finansowej gmin

W porównaniu z rokiem 1990 obecnie znacznie więcej członków samorządów lokalnych dobrze ocenia sytuację finansową swojej gminy³. Jednocześnie oceny radnych II kadencji zbieżne są z opiniami ich poprzedników sprzed kilku miesięcy, kończących właśnie swą działalność. Może to oznaczać, że sytuacja finansowa polskich gmin rzeczywiście poprawiła się w ciągu kadencji poprzednich rad.

Tabela 4

w procentach

Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację finansową swojej gminy?	Wskazania według terminów badań		
	radni I kadencji		radni II kadencji
	IX/X '90	III '94	X '94
Bardzo dobra	1	3	1
Dobra	8	20	20
Przeciętna, ani dobra, ani zła	30	45	48
Raczej zła	38	24	24
Bardzo zła	23	7	6
Trudno powiedzieć	0	1	1

Radni - z wyjątkiem mieszkańców średnich miast (od 21 do 100 tys. ludności) - najczęściej oceniają sytuację swojej gminy jako przeciętną. Najwięcej ocen pozytywnych jest wśród mieszkańców dużych miast, najwięcej negatywnych - wśród osób żyjących w miastach małych i średnich (do 100 tys. mieszkańców).

Biorąc pod uwagę rangę administracyjną gminy, można stwierdzić, że sytuację finansową swojej gminy najlepiej oceniają radni z miast, najgorzej natomiast - z gmin miejsko-wiejskich.

³ Por. komunikat CBOS "Radni o budżecie gminy", grudzień '90.

Co ciekawe, występuje zależność statystyczna między oceną sytuacji finansowej gminy a miesięcznymi dochodami (liczonymi na osobę w rodzinie) radnych i samooceną ekonomiczną⁴. Im niższe są dochody radnych i im gorzej oceniają oni warunki materialne swojej rodziny, tym częstsze są negatywne oceny sytuacji ekonomicznej ich gminy.

Pomimo personalnych zmian w składach samorządów lokalnych⁵, nie zmieniły się zasadniczo opinie ankietowanych o obowiązującym obecnie systemie finansowania gmin (tab. 5). Obecni radni - podobnie jak ich poprzednicy - w większości uważają, że system ten jest zły. Przeciwnego zdania jest niespełna jedna trzecia ankietowanych.

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, obecny system finansowania gmin jest:	Wskazania według terminów badań	
	radni I kadencji (III '94)	radni II kadencji (X '94)
- bardzo dobry	1	1
- raczej dobry	23	29
- raczej zły	50	50
- bardzo zły	17	11
Trudno powiedzieć	9	9

System finansowania gmin najlepiej oceniają radni mieszkający na wsi (34% uważa, że jest on dobry), najgorzej natomiast - respondenci z miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców (73% ocenia go jako zły). Biorąc pod uwagę rangę administracyjną gminy, można zauważyć natomiast, że obecny system finansowania najczęściej odrzucają radni z gmin o statusie miejskim (80%).

Obowiązujący obecnie system finansowania gmin najbardziej aprobują radni, którzy jednocześnie dobrze oceniają dzisiejszą sytuację finansową swojej gminy, natomiast badani, którzy określają ją jako złą lub "taką sobie, ani dobrą, ani złą" w większości wystawiają mu negatywną ocenę (tab. 6).

⁴ W obu przypadkach V Cramera równe 0.11.

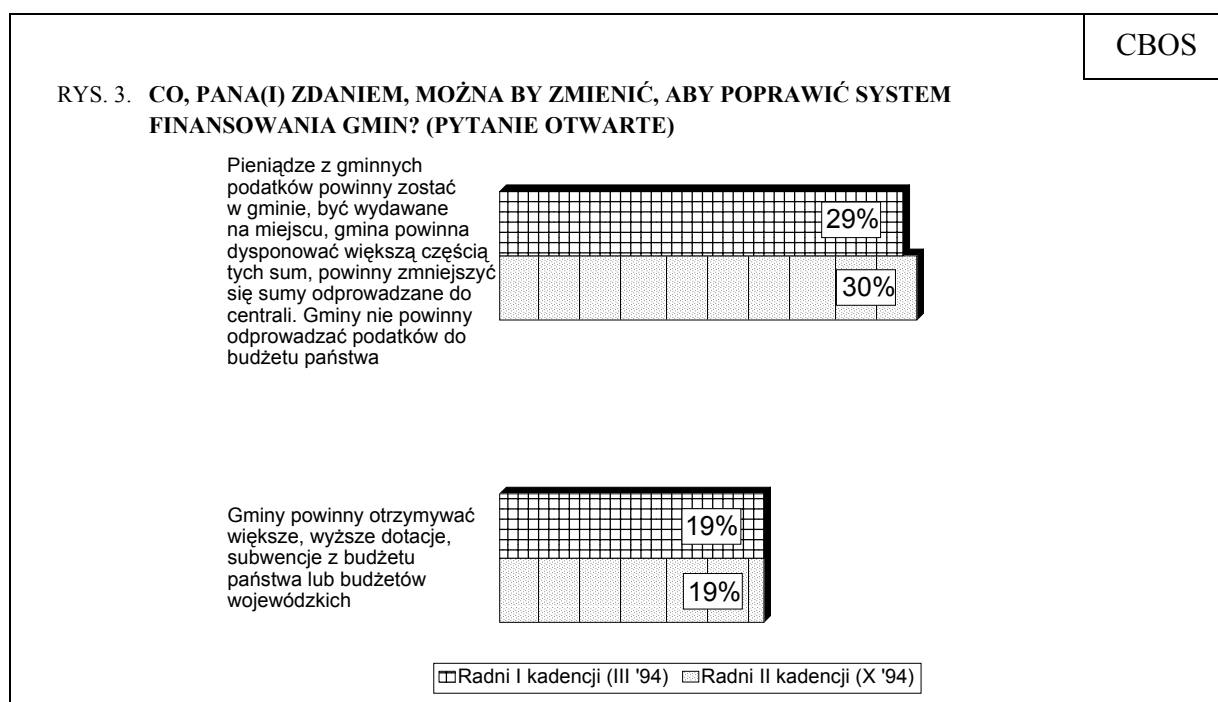
⁵ Por. komunikat CBOS "Radni II kadencji", grudzień '94.

Tabela 6

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, obecny system finansowania gmin jest:	Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację finansową swojej gminy?		
	dobra	taka sobie, ani dobra, ani zła	zła
- dobry	55	31	10
- zły	37	61	80
Trudno powiedzieć	8	8	10

Nowi radni mają takie same recepty na poprawę systemu finansowania gmin jak ich poprzednicy. Zdaniem obecnych członków samorządów lokalnych, aby poprawić ten system, należy przede wszystkim pozwolić gminie na gospodarowanie większą częścią podatków oraz skierować do niej większe dotacje z budżetu.

Pierwszy z tych sposobów wymieniany jest najczęściej przez radnych z wszystkich grup społeczno-demograficznych. Jednak, biorąc pod uwagę rangę administracyjną gminy, można zauważyć pewne zróżnicowanie. O ile radni z gmin miejskich i miejsko-wiejskich najczęściej są za pozostawianiem w gminie pieniędzy z podatków gminnych (odpowiednio 54% i 48%), o tyle członkowie samorządów gmin wiejskich przede wszystkim uważają, że gminy powinny otrzymywać większe dotacje, subwencje z budżetu państwa lub budżetów wojewódzkich (27%).

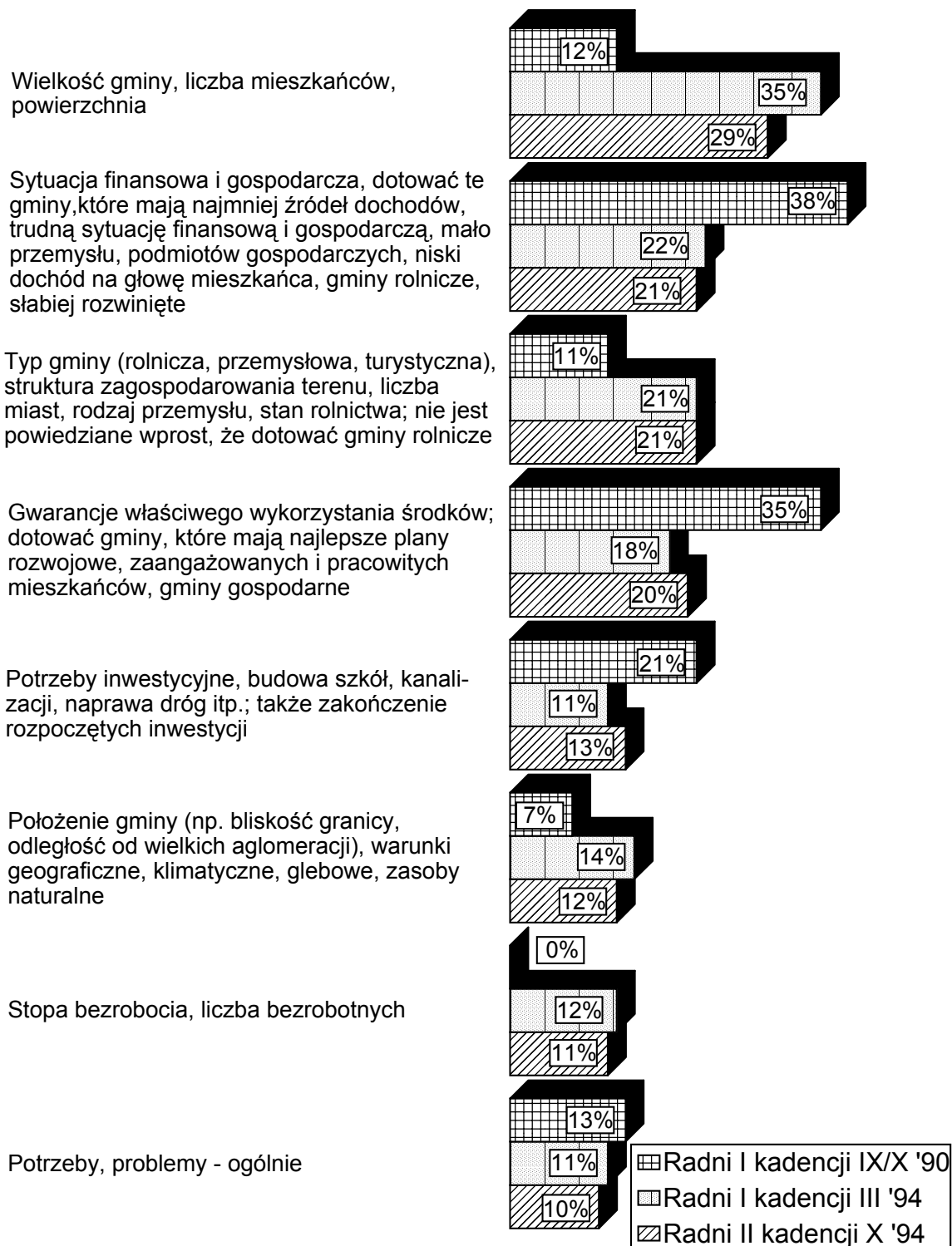
Radni, którzy akceptują obecny system finansowania gmin, uważają, że można go udoskonalić przez zwiększenie dotacji (23%), zostawienie pieniędzy z podatków w gminie (21%) oraz przyspieszenie rozwoju gminy (16%). Natomiast badni negatywnie oceniający obecny system finansowania gmin, jego poprawę łączą przede wszystkim z pozostawieniem pieniędzy z podatków w gminie (43%) i zwiększeniem dotacji z budżetu (22%).

Jednym z podstawowych sposobów, proponowanych przez radnych w celu poprawienia systemu finansowania gmin, są zwiększone dotacje państwowe. Wśród kryteriów, które powinny być brane pod uwagę podczas określania wysokości tych dotacji, obecni radni wymieniali te same kwestie, co ich poprzednicy. Jedyna różnica to rzadziej wskazywana konieczność brania pod uwagę wielkości gminy (powierzchni, liczby jej mieszkańców). Mimo to aspekt ten nadal wymieniany jest najczęściej, być może dlatego, że najprościej jest go wskazać.

Jednocześnie można przypuszczać, że kryteria postulowane przez radnych I kadencji na początku ich działalności nie odpowiadają dzisiejszym potrzebom gmin.

Proponowane przez radnych kryteria przydzielania dotacji budżetowych dla gmin różnią się w zależności od tego, gdzie mieszkają badani. Co prawda, najczęściej proponowanym przez wszystkich jest wielkość gminy (mieszkańcy wsi - 25%, miast: do 20 tys. ludności - 35%, 21 - 100 tys. - 42%, powyżej 100 tys. - 30%), jednak w następnej kolejności pojawiają się już różne sprawy. Według radnych mieszkających na **wsi** powinny to być: typ gminy, struktura zagospodarowania terenu, liczba miast, rodzaj przemysłu, stan rolnictwa (23%), sytuacja finansowa i gospodarcza (22%) oraz gwarancje właściwego wykorzystania środków (20%). Mieszkańcy małych **miast (do 20 tys. ludności)** na drugim i trzecim miejscu wymieniali typ gminy (26%) oraz gwarancje właściwego wykorzystania środków (24%). W średnich **miastach (od 20 do 100 tys. mieszkańców)** po gwarancjach właściwego wykorzystania środków (24%) radni wymieniali potrzeby inwestycyjne gmin (20%). W **miastach największych (powyżej 100 tys. mieszkańców)** proponowany był natomiast wkład finansowy gminy do budżetu państwa (17%), sytuacja finansowa i gospodarcza gminy (16%) oraz jej typ (15%).

RYS. 4. JAKIE KRYTERIA POWINNY BYĆ, PANA(I) ZDANIEM, BRANE POD UWAGĘ PODCZAS OKREŚLANIA WYSOKOŚCI PAŃSTWOWYCH DOTACJI DLA GMIN? (PYTANIE OTWARTE)

Podobnie jak wielkość miejscowości, w której mieszkają radni, tak i jej ranga administracyjna różnicuje poglądy badanych w kwestii kryteriów przydzielania dotacji z budżetu. Najczęściej wymieniana wielkość gminy pojawia się tym częściej, im większa jest jednostka administracyjna, w której działa radny (gmina wiejska - 26%, miasto i gmina - 33%, miasto - 36%).

Pomimo zmian politycznych i ekonomicznych w naszym kraju, główne problemy polskich gmin w zasadzie się nie zmieniają. W dalszym ciągu należą do nich braki w infrastrukturze technicznej, czyli kłopoty z komunikacją miejscową i zamiejscową, drogami, chodnikami, oświetleniem ulic oraz budową, rozbudową lub remontem wodociągów i kanalizacji, ujęć wodnych. Jednocześnie wydaje się, że w ciągu ostatnich lat poprawiła się sytuacja finansowa polskich gmin, choć obowiązujący system ich finansowania oceniany jest przez radnych najczęściej negatywnie.

ANEKS

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

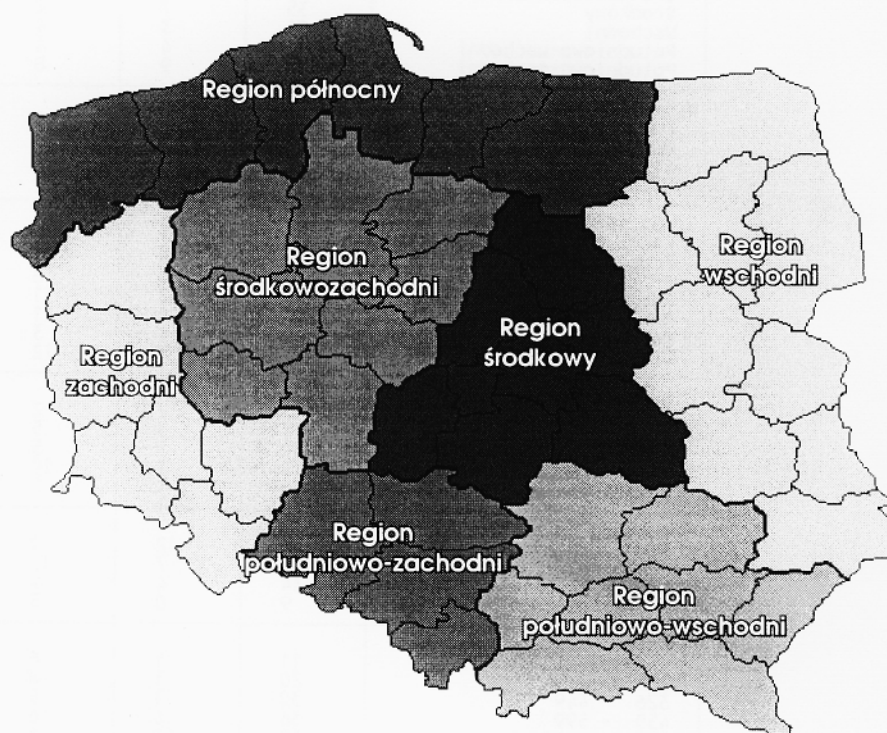
11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

A N E K S

Tabela 1. Na tych kartach wymieniono różne problemy gmin w Polsce. Proszę spośród nich wybrać nie więcej niż pięć najważniejszych w Pana(i) gminie problemów. 1 - Opieka zdrowotna; 2 - Szkolnictwo, oświata; 3 - Budowa i utrzymanie dróg; 4 - Komunikacja (miejscowa lub zamiejscowa); 5 - Rozbudowa i utrzymanie sieci telefonicznej; 6 - Bezrobocie; 7 - Przestępczość, bezpieczeństwo obywateli; 8 - Budownictwo mieszkaniowe (%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	49	57	63	11	21	61	29	22
Płeć								
Mężczyźni	50	57	62	11	21	61	28	22
Kobiety	43	61	68	13	21	58	38	25
Wiek								
do 34 lat	44	59	67	7	34	60	16	13
35-44	49	60	57	10	20	61	31	21
45-54	46	56	68	16	21	61	32	27
55-64	60	52	65	11	16	57	34	25
65 lat i więcej	45	59	69	14	24	62	17	21
Miejsce zamieszkania								
Wieś	44	58	71	8	29	59	20	8
Miasto do 20 tys.	53	57	33	5	6	67	36	49
od 21 do 100 tys.	67	54	44	7	6	78	45	55
101 tys.i więcej mieszk.	62	56	61	40	4	45	65	46
Wykształcenie								
Podstawowe	53	53	83	10	32	54	23	12
Zasadnicze zawodowe	55	58	65	10	32	58	21	6
Średnie	45	56	67	7	25	64	27	19
Wyższe	49	60	53	16	11	60	37	34
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	49	64	51	15	13	62	35	30
Prac.umysł.niż.szczębla	44	50	68	16	20	75	32	32
Pracownicy fiz.- umysł.	43	62	62	5	29	67	29	5
Robotnicy	58	60	60	15	21	52	27	15
Rolnicy	45	54	79	8	36	55	21	4
Prywatni przedsiębiorcy	52	51	60	11	18	60	31	30
Bierni zawodowo								
Renciści i emeryci	55	57	66	7	20	57	27	23
Pozostali niepracujący	47	47	47	7	33	60	33	20
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 750 tys.zł	39	51	67	10	43	55	29	12
750 tys. - 1249 tys.	50	60	76	6	30	59	21	12
1250 tys. - 1749 tys.	51	62	60	4	24	74	25	13
1750 tys. - 2249 tys.	45	54	61	11	21	56	25	20
2250 tys. i powyżej	51	59	58	16	15	59	34	32
Ocena własnych war. mater.								
Złe	44	55	65	7	25	69	31	19
Średnie	51	61	64	11	22	59	27	23
Dobre	50	54	59	16	17	55	30	24
Zainteresowanie polityką								
Duże	50	57	58	15	13	61	37	29
Średnie	47	59	65	10	27	61	23	18
Małe lub żadne	56	54	73	7	27	57	29	13
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	55	63	65	18	18	65	23	35
Raz w tygodniu	47	58	66	9	25	58	25	17
Kilka razy w roku	49	55	56	14	14	68	32	28
W ogóle nie uczestniczy	59	56	61	18	12	52	53	36
Poglądy polityczne								
Lewica	53	57	60	12	20	63	33	23
Centrum	47	61	64	11	22	57	25	22
Prawica	48	54	63	12	23	63	28	22
Trudno powiedzieć	40	49	76	4	16	53	29	13

Tabela 1. (cd.) 9 - Wodociągi i kanalizacja; 10 - Inne problemy środowiska naturalnego; 11 - Łączność, telefonizacja; 12 - Gazyfikacja; 13 - Sytuacja gospodarcza i finansowa gminy

(%)

	9	10	11	12	13	Liczba osób
Ogółem	60	24	30	26	36	795
Płeć						
Mężczyźni	60	23	32	27	36	684
Kobiety	58	34	19	18	35	111
Wiek						
do 34 lat	71	16	33	28	44	98
35-44	57	28	31	26	36	336
45-54	56	23	29	24	33	222
55-64	61	22	28	24	36	110
65 lat i więcej	72	24	24	38	17	29
Miejsce zamieszkania						
Wieś	69	23	37	31	32	533
Miasto do 20 tys.	61	30	24	26	52	88
od 21 do 100 tys.	42	25	12	19	36	85
101 tys.i więcej mieszk.	18	22	9	0	37	89
Wykształcenie						
Podstawowe	59	10	42	31	32	78
Zasadnicze zawodowe	68	22	37	31	28	130
Średnie	64	22	31	32	32	288
Wyższe	53	31	23	17	43	299
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	55	27	26	18	43	240
Prac.umysł.niż.szczębla	50	26	25	23	31	101
Pracownicy fiz.- umysł.	81	19	24	33	38	21
Robotnicy	71	29	31	35	19	48
Rolnicy	61	15	46	36	32	155
Prywatni przedsiębiorcy	60	25	21	21	50	84
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	67	27	29	30	26	128
Pozostali niepracujący	67	27	7	13	40	15
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys.zł	73	20	41	27	29	51
750 tys. - 1249 tys.	65	15	29	30	39	139
1250 tys. - 1749 tys.	60	26	30	36	30	115
1750 tys. - 2249 tys.	67	26	34	34	34	122
2250 tys. i powyżej	53	27	26	19	37	344
Ocena własnych war. mater.						
Złe	64	18	28	32	36	225
Średnie	57	26	32	24	33	335
Dobre	61	28	28	23	39	234
Zainteresowanie polityką						
Duże	54	29	23	24	39	327
Średnie	64	22	35	27	35	377
Małe lub żadne	65	18	33	27	26	91
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	48	20	8	18	53	40
Raz w tygodniu	65	26	33	26	34	506
Kilka razy w roku	54	23	28	30	38	181
W ogóle nie uczestniczy	45	17	24	20	30	66
Poglądy polityczne						
Lewica	55	26	29	27	33	282
Centrum	61	21	30	28	38	264
Prawica	61	26	28	23	37	202
Trudno powiedzieć	78	27	42	20	29	45

Tabela 2. Jak Pan(i) ocenia obecną sytuację finansową swojej gminy?
1 - Dobra; 2 - Taka sobie, ani dobra, ani zła; 3 - Zła

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	48	30	2	795
Płeć					
Mężczyźni	21	48	29	1	684
Kobiety	20	44	33	3	111
Wiek					
do 34 lat	21	48	31	0	98
35-44	22	45	32	1	336
45-54	21	52	26	2	222
55-64	19	45	33	4	110
65 lat i więcej	21	55	24	0	29
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	52	29	1	533
Miasto do 20 tys.	19	45	33	2	88
od 21 do 100 tys.	33	31	34	2	85
101 tys.i więcej mieszk.	27	42	27	4	89
Wykształcenie					
Podstawowe	10	55	33	1	78
Zasadnicze zawodowe	21	51	26	2	130
Średnie	21	51	27	1	288
Wyższe	24	41	33	2	299
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	23	43	33	2	240
Prac.umysł.niż.szczebla	32	45	24	0	101
Pracownicy fiz.- umysł.	14	67	19	0	21
Robotnicy	25	52	23	0	48
Rolnicy	15	51	34	0	155
Prywatni przedsiębiorcy	21	42	36	1	84
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	16	53	25	5	128
Pozostali niepracujący	20	47	27	7	15
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys.zł	10	39	49	2	51
750 tys. - 1249 tys.	13	53	33	1	139
1250 tys. - 1749 tys.	23	48	29	0	115
1750 tys. - 2249 tys.	20	52	27	1	122
2250 tys. i powyżej	27	44	26	2	344
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	47	36	2	225
Średnie	19	50	30	1	335
Dobre	30	45	23	2	234
Zainteresowanie polityką					
Duże	22	47	29	2	327
Średnie	21	47	30	2	377
Małe lub żadne	16	51	32	1	91
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	35	43	3	40
Raz w tygodniu	21	51	26	2	506
Kilka razy w roku	19	44	36	2	181
W ogóle nie uczestniczy	27	38	35	0	66
Poglądy polityczne					
Lewica	23	46	29	2	282
Centrum	18	51	30	1	264
Prawica	24	47	28	1	202
Trudno powiedzieć	13	42	42	2	45

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, obecny system finansowania gmin jest:
(%)

	dobry	zły	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	61	9	795
Płeć				
Mężczyźni	32	60	8	684
Kobiety	16	68	16	111
Wiek				
do 34 lat	33	55	12	98
35-44	30	61	9	336
45-54	27	62	10	222
55-64	28	68	4	110
65 lat i więcej	41	45	14	29
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	57	9	533
Miasto do 20 tys.	31	61	8	88
od 21 do 100 tys.	20	73	7	85
101 tys.i więcej mieszk.	15	73	12	89
Wykształcenie				
Podstawowe	35	55	10	78
Zasadnicze zawodowe	33	58	9	130
Średnie	31	60	9	288
Wyższe	25	65	9	299
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	25	65	10	240
Prac.umysł.niż.szczebła	29	63	8	101
Pracownicy fiz.- umysł.	38	33	29	21
Robotnicy	33	54	13	48
Rolnicy	29	61	10	155
Prywatni przedsiębiorcy	35	60	6	84
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	34	59	7	128
Pozostali niepracujący	40	53	7	15
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys.zł	14	67	20	51
750 tys. - 1249 tys.	37	52	11	139
1250 tys. - 1749 tys.	30	63	7	115
1750 tys. - 2249 tys.	37	54	9	122
2250 tys. i powyżej	27	65	7	344
Ocena własnych war. mater.				
Złe	26	63	11	225
Średnie	29	62	9	335
Dobre	34	57	9	234
Zainteresowanie polityką				
Duże	26	69	5	327
Średnie	34	54	11	377
Małe lub żadne	25	59	15	91
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	18	73	10	40
Raz w tygodniu	30	60	10	506
Kilka razy w roku	29	63	8	181
W ogóle nie uczestniczy	35	59	6	66
Poglądy polityczne				
Lewica	32	60	9	282
Centrum	31	59	10	264
Prawica	29	64	7	202
Trudno powiedzieć	13	67	20	45